

Pradžia>Kreipimasis į teismą>Kur ir kaip>Kaip kreiptis į teismą?

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([bg](#)) neseniai atlikta pakeitimų.

Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Jis jau išverstas į šias kalbas.

Swipe to change

anglų**Kaip kreiptis į teismą?****Bulgarija****1 Ar turiu kreiptis į teismą, ar yra alternatyvų?**

Yra ir alternatyvaus ginčų sprendimo procedūrų (žr. „Teismų jurisdikcija“).

2 Ar nustatytas ieškinio senaties terminas?

Byloms nustatyti terminai skiriasi, atsižvelgiant į bylą (žr. „Procesiniai terminai“). Norėdami daugiau sužinoti apie terminus, klauskite teisininko.

3 Ar turėčiau kreiptis į šios valstybės narės teismą?

Žr. „Teismų jurisdikcija“.

4 Jei taip, į kokį šios valstybės narės teismą turėčiau kreiptis – pagal savo arba atsakovo gyvenamąją vietą ar pagal kitus bylos teisingumo kriterijus?

Žr. „Teismų jurisdikcija. Bulgarija“.

5 Į kokį šios valstybės narės teismą turėčiau kreiptis, atsižvelgiant į ieškinio pobūdį ir ginčijamos sumos dydį?

Žr. „Teismų jurisdikcija. Bulgarija“.

6 Ar galiu pareikšti ieškinį teismui pats, ar turiu kreiptis į tarpininką – advokatą?

Ieškinį teismui ieškovas gali pareikšti asmeniškai arba per įgaliotą tarpininką. Prie ieškinio būtina pridėti įgaliojimą, kuriuo įgaliojamas tarpininkas.

7 Kur konkrečiai turiu kreiptis dėl ieškinio pareiškimo – į teismo priimamąjį, teismo sekretoriatą ar kitą administracinį padalinį?

Ieškiniai turi būti pateikiami teismo priimamajame arba teismo tarnautojo biure asmeniškai arba per įgaliotą tarpininką. Ieškinius teismo darbo valandomis priima teismo darbuotojai, paprastai – teismo tarnautojai. Ieškinius taip pat galima siųsti paštu į teismo tarnautojo biurą.

8 Kuria kalba galiu pareikšti ieškinį? Ar galiu ieškinį pareikšti žodžiu, ar jį būtina teikti raštu? Ar galiu siųsti ieškinį faksu arba elektroniniu paštu?

Ieškiniai teisme paduodami raštu ir turi būti surašyti bulgarų kalba. Ieškinius galima siųsti paštu, tačiau ne faksu ar e. paštu. Civilinio proceso kodekse nurodyta, kad visi šalių pateikiami užsienio kalba surašyti dokumentai privalo būti išversti į bulgarų kalbą ir šalių patvirtinti.

9 Ar yra nustatytos specialios ieškinio pareiškimo formos, o jeigu jų nėra, kaip turiu išdėstyti ieškinį? Koks turi būti ieškinio turinys?

Ieškiniai turi būti paduodami raštu. Šiuo tikslu specialios ieškinio formos nėra, išskyrus vykdomojo rašto, prašymo išduoti vykdomąjį raštą ir kitų dokumentų, susijusių su prašymais išduoti vykdomąjį raštą pagal Civilinio proceso kodeksą, šablonus (patvirtintus Teisingumo ministerijos). Civilinio proceso kodekse nustatyti minimalūs reikalavimai ieškiniams, tačiau pati jų forma nenustatyta. Pagal Civilinio proceso kodeksą ieškinyje turi būti pateikta ši informacija: nurodytas teismas, ieškovo bei atsakovo ir, jei taikytina, jų teisinių atstovų vardai, pavardės (pavadinimai) ir adresai, ieškovo asmens kodas, fakso ir telefakso numeris, jei toks yra; ieškinio suma, jei ją galima įvertinti; aplinkybės, kuriomis grindžiamas ieškiny, ieškinio dalykas ir ieškinį padavusio asmens parašas. Ieškinyje ieškovas turi nurodyti, kokius įrodymus pateikia ir kokias faktines aplinkybes ketina įrodyti, taip pat pateikti visus turimus įrodymus. Ieškinį turi pasirašyti ieškovas arba jo atstovas. Jei ieškinį ieškovo vardu pareiškia jo atstovas, prie ieškinio būtina pridėti įgaliojimą, patvirtinantį, kad atstovas yra įgaliotas pareikšti ieškinį. Jei ieškovas nežino, kaip pasirašyti ieškinį, arba negali to padaryti, jį turi pasirašyti įgaliotas atstovas, nurodydamas priežastis, dėl kurių ieškovas jo nepasirašė. Ieškinio kopijų teismui turi būti pateikiama tiek, kiek yra atsakovų.

Prie ieškinio būtina pridėti įgaliojimą, jeigu jį pateikia atstovas; dokumentą, patvirtinantį valstybinių mokesčių ir išlaidų sumokėjimą; ieškinio kopijas ir priedus – po vieną kiekvienam atsakovui.

10 Ar reikia mokėti teismo mokesť? Jeigu taip, kada? Ar turiu mokėti advokatai nuo pat ieškinio pareiškimo?

Pareiškiant ieškinį, reikia sumokėti teismo mokesť, kuris priklauso nuo ieškinio sumos ir proceso išlaidų. Kai ieškinio sumos neįmanoma įvertinti, teismo mokesť nustato teismas. Ieškinio sumą nurodo ieškovas. Ieškinio suma apskaičiuojama pinigais pagal bylos dalyką.

Klausimus dėl ieškinio sumos gali kelti atsakovas arba teismas savo iniciatyva ne vėliau kaip per pirmąjį posėdį. Jei nurodyta suma neatitinka tikrovės, ieškinio sumą nurodo teismas. Yra dviejų rūšių teismo mokesčiai: paprastasis ir proporcingasis. Paprastieji mokesčiai nustatomi pagal materialines, technines ir administracines proceso išlaidas. Proporciningieji mokesčiai grindžiami esama suma. Mokesčiai sumokami paduodant prašymą dėl apsaugos ar teisių gynimo priemonės ir išduodant dokumentą, už kurį yra mokami mokesčiai pagal Ministrų Tarybos nustatytą tarifą.

Paprastai teismo mokesčiai mokami atliekant banko pavedimą į teismo sąskaitą, kai yra pareiškiamas ieškiny. Kiekviena šalis prašomos paslaugos išlaidas teismui privalo apmokėti iš anksto. Abiejų šalių prašymu arba teismo iniciatyva visas išlaidas apmoka abi šalys arba viena šalis, atsižvelgiant į aplinkybes. Teismo mokesčių ir išlaidų neprivalo mokėti ieškovai, kurie yra kooperatyvų darbuotojai ir nariai, jei paduodami ieškiniai, kylantys iš darbo santykių; neprivaloma jų mokėti paduodant ieškinius dėl išlaikymo; jei ieškinius paduoda prokuroras; jei ieškovas paduoda ieškinį dėl neteisėtai padarytos žalos, patirtos dėl nusikaltimo, žalos, patirtos dėl *res judicata* galią įgijusio nuosprendžio; šių išlaidų ir mokesčių taip pat neprivalo mokėti teismo paskirti specialūs šalies, kurios adresas nėra žinomas, atstovai.

Teismo mokesčių ir išlaidų neprivalo mokėti fiziniai asmenys, kuriuos teismas yra pripažinęs neturinčiais pakankamai lėšų. Jeigu byloje pateikiamas prašymas taikyti išimtį, teismas atsižvelgia į asmens ir jo šeimos pajamas, santuokinę padėtį, sveikatą, darbą, amžių ir kitas aplinkybes. Tokiais atvejais bylinėjimosi išlaidos apmokamos iš teismo biudžete tam numatytų lėšų. Teismo išlaidų nereikalaujama sumokėti, jeigu skolininkas paduoda prašymą iškelti bankroto bylą. Jos yra išieškomos iš turto po to, kai jis padalijamas pagal Prekybos įstatymą (bulg. *Targovski zakon*).

Jei ieškiny patenkinamas visas arba iš dalies, teismas nurodo atsakovui sumokėti ieškovui proceso išlaidų dalį, kuri atitinka laimėtą ieškinio dalį (teismo išlaidos, advokato išlaidos, išlaidos, susijusios su dalyvavimu teisme ir įrodymų rinkimu). Jei ieškovui suteikta nemokama teisinė pagalba, atsakovui nurodoma grąžinti išlaidas proporcingai ieškiniui. Jei byla nutraukiama, atsakovas turi teisę į išlaidų apmokėjimą, o jei teismas atmeta ieškinį, atsakovas turi teisę reikalauti apmokėti išlaidas, patirtas proporcingai atmetamam ieškinio daliai.

Dėl advokato išlaidų susitaria klientas ir advokatas ir paprastai jos apmokamos pasirašant teisinės gynybos sutartį pagal mokėjimo sąlygas.

11 Ar galiu gauti nemokamą teisinę pagalbą?

Žr. „Teisinė pagalba“.

12 Nuo kurio momento mano ieškiny laikomas oficialiai pareikštu? Ar institucijos praneš, ar mano ieškiny pareikštas tinkamai?

Ieškiny ir kitą paštu gautą korespondenciją bei asmeniškai teismo darbo valandomis pristatytus dokumentus teismas registruoja atsiunčiamos korespondencijos žurnale jų gavimo dieną. Ieškiny oficialiai laikomas pareikštu tą dieną, kai jis gaunamas teisme. Jei ieškiny siunčiamas paštu arba gaunamas ne tame teisme, jis laikomas gautu išsiuntimo paštu dieną arba tą dieną, kai jį gauna netinkamas teismas. Teismas patikrina, ar ieškiny surašytas teisingai. Jei ieškiny turi trūkumų arba jei prie jo pridėti ne visi reikalaujami dokumentai, ieškovo prašoma per savaitę ištaisyti trūkumus ir jam pranešama, ar jis gali gauti teisinę pagalbą. Jei ieškovo adresas nenurodomas ir teismui jis nežinomas, pranešimas paskelbiamas nustatytoje teismo vietoje ir ten skelbiamas vieną savaitę. Jeigu ieškovas laiku neištaiso trūkumų, ieškiny grąžinamas kartu su priedais. Jei ieškovo adresas nežinomas, ieškiny laikomas teismo kanceliarijoje, kad jį būtų galima pateikti ieškovui. Tas pats taikoma jei ieškiny trūkumai nustatomi nagrinėjant bylą. Ieškiny laikomas pareikštu ištaisyto ieškiny gavimo dieną.

Jei tikrinamas ieškiny teismas nustato, kad jis nepriimtinas, jis grąžina ieškiny. Jei ieškiny grąžinamas ieškovui, jam nedraudžiama ieškiny pareikšti teismui iš naujo, tačiau tokiais atvejais ieškiny laikomas pareikštu tą dieną, kai ieškiny buvo pateiktas iš naujo.

Teisminės institucijos nesiunčia specialaus dokumento, kuriuo patvirtinama, kad byla iškelta tinkamai, tačiau atliekamos tam tikros procedūros, kurios įrodo, kad taip yra. Kai ieškiny tinkamai parengiamas ir pateikiamas ir prie jo pridedami visi reikalaujami dokumentai, teismas siunčia jo kopiją atsakovui. Prie kopijos pridedami ieškiny priedai. Atsakovo prašoma per vieną mėnesį pateikti rašytinį atsiliepimą ir nurodoma, kokią informaciją jame pateikti. Atsakovui taip pat nurodomos atsiliepimo nepateikimo arba teisių neįgyvendinimo pasekmės ir tai, ar yra prieinama teisinė pagalba ir ar jis turi teisę ją gauti. Atsakovo rašytiniame atsiliepime turi būti pateikta ši informacija: nurodytas teismas ir bylos numeris, atsakovo vardas, pavardė (pavadinimas) ir adresas, jo teisinis atstovas arba įgaliotas asmuo, jei jis yra; atsakovo pozicija dėl ieškiny priimtimumo ir esmės; atsakovo pozicija dėl aplinkybių, kuriomis grindžiamas ieškiny; argumentai prieš ieškiny ir juos pagrindžiančios aplinkybės; atsiliepimą pateikusio asmens parašas. Atsiliepime į ieškiny atsakovas turi nurodyti, kokius įrodymus pateikia ir kokias faktines aplinkybes ketina jais įrodyti, taip pat pateikti visus turimus rašytinius įrodymus. Prie atsiliepimo būtina pridėti: įgaliojimą, jei atsiliepimą pateikia atstovas; atsiliepimo kopijas ir priedus – po vieną kiekvienam ieškovui. Jei iki nustatyto termino atsakovas nepateikia rašytinio atsiliepimo, pozicijos, prieštaravimų, neginčija kartu su ieškiny pateikto dokumento tikrumo arba nepasinaudoja teise pareikšti priešieškiny, papildomą prašymą arba iškviešti trečiąją šalį, turinčią teisę įstoti į bylą atsakovo vardu, jis praranda galimybę tai padaryti vėliau, nebent praleidimą nulėmė ypatingos, nenumatytos aplinkybės.

Patikrinęs pareikštų ieškiny teisingumą ir priimtimumą, teismas nusprendžia, kokių veiksmų toliau imtis ir atsako į šalių prašymus bei prieštaravimus dėl visų ikiteisminių klausimų ir įrodymų leistinumą. Teismas taip pat gali įpareigoti taikyti tarpininkavimą siekiant taikos arba kitas savanoriško ginčų sprendimo priemones.

Teismas paskiria viešo posėdžio datą ir pakviečia į jį šalis. Teismo tarnautojas išsiunčia šaukimus į teismą šalims, kurioms įteikiama teismo sprendimo kopija. Civilinio proceso kodekse numatyta, kad komercinėse bylose priešingos šalys turi tarpusavyje keistis dokumentais. Kai gaunamas atsiliepimas, teismas išsiunčia ieškovui kopiją kartu su priedais ir ieškovas gali per dvi savaites pateikti papildomą ieškiny. Papildomame ieškinyje ieškovas gali papildyti ir patikslinti originalą. Gavęs papildomą ieškiny, teismas išsiunčia atsakovui jo kopiją kartu su priedais ir atsakovas gali per dvi savaites pateikti atsiliepimą. Papildomame atsiliepime atsakovas privalo atsakyti į papildomą ieškiny.

Patikrinęs apsikeistų dokumentų teisingumą ir pateiktų ieškiny priimtimumą, įskaitant jų sumą ir kitus šalių prašymus bei prieštaravimus, teismas priima sprendimą dėl visų ikiteisminių klausimų ir įrodymų leistinumą. Teismas nustato viešojo posėdžio datą ir pakviečia šalis, išsiųsdamas ieškovui papildomą atsiliepimą, ir apie savo sprendimą praneša šalims. Jis gali nurodyti taikyti tarpininkavimą siekiant taikos arba kitas savanoriško ginčų sprendimo priemones. Kai, pasikeitus dokumentais, pateikiami visi įrodymai ir kai susitariama, kad šalims nebūtina dalyvauti posėdyje, ir jei šalys to pageidauja, teismas gali išnagrinėti bylą uždaramame posėdyje, suteikdamas šalims galimybę pateikti rašytinius atsiliepimus ir atsakymus.

Civilinio proceso kodekse numatytos specialiosios nuostatos dėl tam tikrų proceso taisyklių – sumarinio proceso, proceso bylose dėl santuokos, bylose dėl civilinės būklės, teismo pripažinto neveiknumo, turto padalijimo, nuosavybės teisių į turtą apsaugos ir atkūrimo, aktų, kolektyvinių ieškiny ir prašymų dėl vykdomojo rašto, proceso dėl apsaugos priemonių, prašymų taikyti apsaugą ir vykdymo proceso. Prekybos įstatyme nustatytos specialiosios taisyklės dėl nemokumo bylų ir susijusių prašymų.

13 Ar gausiu išsamią informaciją apie bylos tvarkaraštį (pvz., kada atvykti į bylos svarstymą)?

Į teismo posėdį šalis šaukia teismas. Jei bylos nagrinėjimas atidedamas, šalys, kurios buvo tinkamai pakviestos dalyvauti teismo posėdyje, negauna šaukimo į kitą posėdį, jeigu apie posėdžio datą joms buvo pranešta per posėdį. Šaukimas įteikiamas ne vėliau kaip likus savaitei iki posėdžio. Ši taisyklė netaikoma vykdomojo byloje. Šaukime nurodoma: jį pateikiantis teismas, į teismo posėdį šaukiamo asmens vardas, pavardė ir adresas, nagrinėjama byla ir statusas, kuriuo asmenys šaukiami dalyvauti, posėdžio data bei vieta ir teisiniai neatvykimo padariniai.

Teismas pateikia šalims visų sprendimų, kuriuos galima atskirai apskųsti, kopijas.

Šalims pranešama apie teismo nustatytus procesinių veiksmų terminus, tačiau joms nepranešama apie teisės aktuose nustatytus terminus.

Paskutinis naujinimas: 19/04/2018

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teismo tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teismas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.